

SWEDISH B – HIGHER LEVEL – PAPER 1
SUÉDOIS B – NIVEAU SUPÉRIEUR – ÉPREUVE 1
SUECO B – NIVEL SUPERIOR – PRUEBA 1

Monday 17 May 2004 (morning)
Lundi 17 mai 2004 (matin)
Lunes 17 de mayo de 2004 (mañana)

1 h 30 m

TEXT BOOKLET – INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this booklet until instructed to do so.
- This booklet contains all of the texts required for Paper 1.
- Answer the questions in the Question and Answer Booklet provided.

LIVRET DE TEXTES – INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- N'ouvrez pas ce livret avant d'y être autorisé(e).
- Ce livret contient tous les textes nécessaires à l'épreuve 1.
- Répondez à toutes les questions dans le livret de questions et réponses fourni.

CUADERNO DE TEXTOS – INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra este cuaderno hasta que se lo autoricen.
- Este cuaderno contiene todos los textos para la Prueba 1.
- Conteste todas las preguntas en el cuaderno de preguntas y respuestas.

TEXT A

Livet efter Expedition: Robinson

Robinson-Anna Stenlund:
Folk känner henne som var
på ön, men inte känner de
ju mig! Inte tycker jag att
jag är känd.

– Jag tycker inte att jag är känd, säger Anna Stenlund, den första finländska deltagaren i svenska dokusåpan Expedition: Robinson.

Men efter drygt ett halvår som Robinson-Anna med hela svenska och finlandssvenska folket har hon fått ge otaliga intervjuer, mottagit beundrarpost och råkat ut för nyfikna fotografer på krogen. Själva tävlingen och alla nya kompisar hon fick under övistelsen är ändå det som gjort starkast intryck på närpesbördiga Anna.

MADELEINE NYGRUND, TEXT OCH FOTO

Det är en solig tisdagskväll då Ung nu träffar en pratglad Anna Stenlund på ett kafé i hennes nuvarande hemstad Vasa. Trots att det är månader sedan finalprogrammet av oerhört populära dokusåpan Expedition: Robinson sändes i Sveriges tv, hajar de andra kunderna till när de ser vem som kommer in genom dörren.

Att Anna var den första finländaren med i den svenska såpan var inget hon tänkte på medan hon befann sig på ön. Visst fick hon lov att förklara för de rikssvenska deltagarna att det faktiskt är möjligt att prata svenska om man bor i Finland, men för den sakens skull blev hon inte behandlad annorlunda av de andra deltagarna.

– Nå, de kallade ju mig för Lilla My där ett tag, men det var när det fanns en annan Anna på ön.

En tuff lek

Många har säkert suttit hemma i TV-sofforna och gnällt över att deltagarna inte tar i tillräckligt, för det ser ju så lätt ut! Det är en helt annan sak att verkligen vara där nere, leva under de omständigheter som råder och ändå försöka göra sitt bästa. Att till på köpet bli filmade stup i kvarten gör inte saken direkt lättare. Anna Stenlund kan ändå till en viss del förstå de som menar att den som gett sig in i leken får leken tåla.

– Man måste komma ihåg att vi bara är vanliga människor.

Undviker kokos

När man lever på en öde ö är tillgången på mat synnerligen begränsad. Ris, fisk och kokos var några av de få livsmedel som fanns på ön. För den sakens skull känner Anna

inget obehag av att i dag äta ris hemma i Finland. Kokos har hon däremot en annan åsikt om.

– Kokos gillade jag inte ens innan jag for, så inte skulle jag få för mig att köpa en Bounty nu heller, skrattar Anna.

Men ibland kan den plötsliga tillgången på mat få en och må sämre än när man hade bara lite mat. Det fick Anna erfara när att hon som sjätte deltagare från slutet åkte ur tävlingen på midsommarafton och en storslagen middag väntade på henne framme vid resorten. Hur gott Kalles kaviar, potatis och sill än smakade var hennes mage inte van med sådana mängder mat, med den följd att hon låg och spydde i tre dagar efter midsommaraftonen.

Vänner för livet

Anna rekommenderar varmt att andra skall söka till tävlingen, som ju nästa säsong sänds för allra sista gången. Och efter att hon gjort ett antal besök till Sverige och de andra deltagarna har hälsat på i Vasa och Närpes slår Anna fast att den absolut största behållningen med tävlingen är de vänner hon fått för resten av livet.

TEXT B

KÄRLEK OCH SVEK

❶

Ur Idyll och epigram

Flickan kom ifrån sin älsklings möte,
kom med röda händer. — Modern sade:
”Varav rodna dina händer, flicka?”
Flickan sade: ”Jag har plockat rosor
och på törnen stungit mina händer.”
Åter kom hon från sin älsklings möte,
kom med röda läppar. — Modern sade:
”Varav rodna dina läppar, flicka?”
Flickan sade: ”Jag har ätit hallon
och med saften målat mina läppar.”
Åter kom hon från sin älsklings möte,
kom med bleka kinder. — Modern sade:
”Varav bleka dina kinder, flicka?”
Flickan sade: ”Red en grav, o moder!
Göm mig där och ställ ett kors däröver
och på korset rista som jag säger:
En gång kom hon hem med röda händer,
ty de rodnat mellan älskarns händer.
En gång kom hon hem med röda läppar,
ty de rodnat under älskarns läppar.
Senast kom hon hem med bleka kinder,
ty de bleknat genom älskarns otro.”

JOHAN LUDVIG RUNEBERG

Målat fått färg på

❷

Ballad

”Det gör mig så ont, min dotter,
att se dig så sorgsen och blek.
Jag förstår det så gott att du lider
av din älskades grymma svek.”

”Ack, det är ej mitt hjärta, o moder,
som av plåga och kval bebos.
Det är den förbannade korven
från gatuköket med mos.”

Alf Henrikson

Blank page
Page vierge
Página en blanco

TEXT C

Två bokstäver

Ungdomar vill vara artiga men

Det lilla ordet ”ni“ väcker starka känslor.

Underdånigt och krypande?

Eller artigt och trevligt?

Det var nästan försvunnet i tiotals år, men nu har ”ni“ gjort comeback.

■ Det märks lite varstans. I bageriet och sportaffären, datasupporten och telefonförsäljningen är niandet tillbaka, inte minst bland yngre.

– Jo, jag tror det har kommit för att stanna, fast jag trodde nog det skulle spridas ännu mer, säger Eva Mårtensson, lärare i mediespråk vid Mitthögskolan i Sundsvall och den som först beskrev ”det nya niandet“.

– Jag var 25 år, blev niad i en butik och tänkte ”Oj, har jag blivit så gammal!”.

Eva Mårtensson gjorde en undersökning bland gymnasieelever 1986 och fann att de hade en klart mer positiv inställning till att nia än jämnåriga i slutet av 50-talet.

Dagens ni är ett annat

I dag tycker ungdomar att ”ni” är artigt. Eftersom du-reformen på 70-talet trängde undan ”ni” nästan helt i flera decennier har dess negativa laddning av kylighet, avståndstagande och von-oben-attityd blivit allt svagare. Dagens ”ni” är helt enkelt inte samma ”ni” som på 50-talet.

Catrin Norrby, docent i nordiska språk vid Göteborgs universitet gjorde en uppföljning på Eva Mårtenssons undersökning 1996. Då tyckte hela 31 procent av gymnasisterna att det var okej att nia en expedit i en affär, jämfört med bara 6 procent 1985. I situationen ”visa artighet mot äldre” tyckte 83 procent av gymnasisterna att ”ni” var rätt.

Karin Ridell, doktorand i nordiska språk i Uppsala, följde upp med djupintervjuer och studier av ett 30-tal engagerade insändare i ämnet förra året. Även hon tror att det nya niandet kommit för att stanna.– Ja, fast inte som förr, att man niar alla möjliga människor man umgås med, utan främst okända personer i affärer, hotell eller banker. Och jag har svårt att tänka mig att man niar varandra i till exempel IT-företag eller andra branscher där det ska vara informellt.

– Fast medelålders är ju inte så glada i det, man upplever det som avståndsskapande eller en stämpel att man är äldre, säger Karin Ridell.

som väcker känslor

medelålders blir ofta provocerade

Uppifrån och ner

Olle Josephson, föreståndare på Svenska språknämnden, håller med:

– Det gamla niandet gick uppifrån och ner. Man sade ”ni” till personer som inte hade någon fin titel och som man inte brytt sig om att ta reda på vad de hette. Det var en markering: Ni är inte värd att lägga på minnet, därför säger jag bara ni.

– Det var lite oförskämt att nia. Men så är det inte alls med det nya niandet, det är enbart artighet.

Författaren Per Stenson håller kurser och skriver böcker om språkfrågor:

– Jag är säker på att vi upplever en nireform, både i tal och skrift, säger Per Stenson, som tror att orsaken är vårt medlemskap i EU och inflytande från tyskan.

Den som [- X -] getts äran för duandet i Sverige är socialstyrelsens förre generaldirektör Bror Rexed, som avled i somras. En av hans efterföljare är riksdagsman Per Lager (mp) som anser att du-reformen måste återupprättas. Han skrev [- 33 -] en riksdagsmotion om saken för något år sedan.

– [- 34 -] börjar niandet bli på modet igen, i hela samhället, skrev Per Lager, som hävdade att det nya niandet upplevs som stötande av många – [- 35 -] ett tecken på ett nytt klassamhälle.

TEXT D

En handelsstad från vikingatiden

På öarna Björkö och Adelsö i Mälaren ligger vår tids viktigaste minnesmärken från den sista tiden av hedendomen och begynnelsen av den kristna tiden i Sverige. Arkeologer och andra vetenskapsmän har här funnit bevis för att Björkö är identiskt med **Birka**, även om det tidigare rätt delade meningar härom. ☞ På Adelsö, tidigare Alsnö, ligger hövdingaborgen Kungsgården eller Hovgården. ☞ Till minne av Ansgar som här först predikade den kristna läran uppfördes ett monument, Ansgarskorset, år 1834 och Ansgarskapellet 1930. ☞ Under vikingatiden var Birka Svearikets främsta handelsplats och centrum för handeln med Västeuropa och Ryssland. Även om bebyggelsen från vikingatiden är helt utplånad har man i kulturlagren hittat fynd som visar att det på 800- och 900-talen har funnits en stadsliknande bebyggelse, och man uppskattar att ett tusental människor har bott här under den tiden. Birka är ett av Nordeuropas största fornlämningsområden, och utgrävningar som gjorts visar att befolkningen bestod av hantverkare, köpmän, bönder och förmodligen även slavar. ☞ Birka och Hovgården skrevs in på världsarvslistan 1993, två år före Visby. Kommitténs motivering: *"Birka och Hovgårdenkomplexet är ett exceptionellt välbevarat vittnesbörd om de omfattande handelsförbindelser som vikingarna etablerade under två århundraden och som vittnar om en anmärkningsvärd ekonomisk och politisk expansion. Birka är ett unikt, komplett och oförstört exempel på en vikingatida handelsstad från tiden 700–900 e.Kr."*